

การประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ณ กรุงฮานอย : ข้อสังเกตบางประการ
 ด้านนโยบายการศึกษาและการเปิดประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 ASEAN University Network Forum at Hanoi : Some Perspectives on
 Vietnam Educational Policy and Opening Country

สุวิชัย โกศัลยะวัฒน์*

ความนำ

ปัจจุบันการศึกษากลายเป็นเครื่องมือสำคัญ ประการหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การดำเนินนโยบายระดับชาติ และระดับนานาชาติมักมีข้อกำหนดด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม ความร่วมมือด้านการวิจัย การประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนบุคลากร นิสิต นักศึกษาและคณาจารย์ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและใช้ทรัพยากรมนุษย์ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นข้อกำหนดในหลักการประการหนึ่งสำหรับการดำเนินการของโครงการความร่วมมือในแต่ละภูมิภาค ดังเช่นอาเซียน (ASEAN) ซึ่งเป็นความร่วมมือกันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้หรือเอเชียอาคเนย์หรืออุษาคเนย์ที่เรียกกันในปัจจุบัน ประกอบด้วย 10 ประเทศคือ ไทย ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

บรูไนและฟิลิปปินส์ ได้มีการลงนาม ในความร่วมมือกันทางวิชาการด้วยการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network - AUN) และได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยในแต่ละประเทศจำนวน 1-2 แห่งเข้าร่วมโครงการเป็นสมาชิก รวม 17 แห่งเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันพัฒนาอาเซียนภายใต้ กรอบของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาภูมิภาคร่วมกันต่อไปในอนาคต โครงการนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเปิดประเทศเข้าหากันมากขึ้น เพื่อความร่วมมือกันทางวิชาการอย่างจริงจัง

กำเนิดการประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน สำหรับความเป็นมาของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนนั้น เริ่มจากการประชุมสุดยอด อาเซียนครั้งที่ 4 ณ ประเทศสาธารณรัฐ

* รองศาสตราจารย์ สังกัดภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงคโปร์ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2535 (ค.ศ.1992) ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความร่วมมือ กันเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกเหนือไปจากการพัฒนาความมั่นคงเป็นปีกแผ่นของภูมิภาคด้วยกันแล้ว ยังได้แสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นกำลังสำคัญ เพราะมีประชากร ในภูมิภาครวมแล้วประมาณ 600 ล้านคนจึง พิจารณาใช้แนวทางความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงในการผลิตกำลังคน ของแต่ละประเทศมาเป็นพื้นฐาน ในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการระดับภูมิภาคต่อไป (Burapha University 1998:1)

หลังจากการประชุมที่สิงคโปร์ในครั้งนั้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการเลขาธิการอาเซียน ได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และพัฒนาแนวคิดดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งมหาวิทยาลัยอาเซียน คณะทำงานซึ่งเรียกว่า คณะอนุกรรมการการศึกษาอาเซียน (ASEAN Subcommittee on Education - ASCOE) ได้มีการประชุมกันเป็น ครั้งแรกระหว่างวันที่ 10-12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 (ค.ศ.1992) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยอาเซียน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของ แต่ละประเทศในภูมิภาค ซึ่งจัดให้มีศูนย์กลางของเครือข่ายทำหน้าที่ประสานงานระดับภูมิภาคก่อนจากนั้นจึงได้มีการประชุมกันอีกครั้งระหว่าง วันที่ 27-29 มกราคม พ.ศ.2536 (ค.ศ.1993) ได้ข้อ ตกลงในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการความร่วมมือกันทางด้านวิชาการ การแลกเปลี่ยน

บุคลากร การทำวิจัยร่วมกันและการศึกษาระบบ การเรียนการสอนร่วมกันในอนาคต (ศุภชัย ยาวะประภาส, สัมภาษณ์, 2541)

สำหรับการประชุมคณะกรรมการการศึกษาอาเซียน หรือ ASGOE ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 10-12 มกราคม พ.ศ. 2537 (ค.ศ.1994) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย ได้ข้อตกลงเกี่ยวกับการ จัดทำโครงการ 5 ปี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในความร่วมมือทางวิชาการด้วยการจัดตั้งเครือข่าย มหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network-AUN) ซึ่งเลขานุการอาเซียน ได้เตรียมร่างกฎบัตรแห่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ข้อตกลง ในการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนและโครงการ 5 ปี สำหรับการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายมหาวิทยาลัย อาเซียนตามลำดับ (ศุภชัย ยาวะประภาส, สัมภาษณ์, 2541)

ต่อมาคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียนได้มีการประชุมเกี่ยวกับ โครงการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนขึ้นระหว่างวันที่ 20-21 เมษายน พ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995) ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ได้พิจารณาร่างกฎบัตรข้อตกลงโครงการและแผนงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนร่วมกันและได้มีมติเห็นชอบร่างโครงการดังกล่าว แต่ให้แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย ดังนั้น ร่างโครงการฉบับที่ 2 นี้ จึงได้นำไปเสนอต่อเลขาธิการอาเซียนเพื่อเข้าสู่วาระ การพิจารณาอีกครั้งในการประชุม คณะอนุกรรมการการศึกษา อาเซียนครั้งที่ 3 ซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ 20-22 มิถุนายน พ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995) ณ กรุงมะนิลา ประเทศ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ผลการพิจารณา ปรากฏว่า ที่ประชุม มีมติเห็นชอบและรับรองกฎบัตรข้อตกลงโครงการ และแผนงานที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งที่ประชุม

เสนอเพิ่มเติมว่า ภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควรได้รับการลงนามเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบโดยตรงด้านการอุดมศึกษาของแต่ละประเทศ ในขณะที่เกี่ยวกับข้อตกลงในการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนควรได้รับการลงนามร่วมกันระหว่างอธิการบดีของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกในแต่ละประเทศด้วย คณะอนุกรรมการการศึกษาอาเซียนยังได้มีความเห็นเพิ่มเติมต่อไปอีกว่า เอกสารทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ควรได้รับการลงนามร่วมกันโดยพร้อมเพรียงกัน เลขาธิการอาเซียนจึงได้ทำหน้าที่ประสานงาน ตามกระบวนการด้วยการจัดส่งเอกสารต้นฉบับ ทั้ง 2 รายการ ไปยังผู้มีอำนาจลงนามของแต่ละประเทศ พร้อมทั้งรับข้อคิดเห็นที่แต่ละประเทศ ตอบกลับมา (พิชาญ สว่างวงศ์, สัมภาษณ์, 2542)

เลขาธิการอาเซียนได้ดำเนินการตามมติที่ ประชุม โดยจัดส่งเอกสารไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน ทุกประเทศ กระบวนการดังกล่าวแล้วเสร็จในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) มหาวิทยาลัยของประเทศในอาเซียนที่ได้เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยบูรพา จากประเทศไทย มหาวิทยาลัยบรูไน ดารุสซาลาม จากประเทศบรูไน มหาวิทยาลัยกัจจะห์ มาดา และมหาวิทยาลัยอินโดนีเซียจากประเทศอินโดนีเซีย มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จากประเทศลาว มหาวิทยาลัยมาลายา และมหาวิทยาลัยเซนต์มาเตเชียวจากประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัยอย่างกุง และสถาบันเศรษฐกิจแห่ง สหภาพเมียนมาร์ จากประเทศเมียนมาร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ และมหาวิทยาลัยเดอลาซาลด์ จาก ประเทศฟิลิปปินส์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และ มหาวิทยาลัยนันยาง

เทคโนโลยีจากประเทศสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ณ กรุงฮานอย และ มหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ณ นครโฮจิมินห์ จากประเทศเวียดนาม รวม 16 แห่ง (บรรจง จันทรส, สัมภาษณ์, 2541) ขณะนั้นประเทศกัมพูชายังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนด้วยเหตุผลจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศแต่ต่อมาภายหลังเมื่อเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแล้วในปี พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) จึงมีมหาวิทยาลัยแห่งชาติกัมพูชา จากประเทศกัมพูชา มาเข้าร่วมโครงการด้วยอีก 1 แห่ง เพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการตามภูมิภาคแห่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนทั้ง 16 แห่ง จัดเป็น สมาชิกอนุภูมิภาคในการจัดตั้งโครงการมีความพยายาม ร่วมกันในการส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาขีดความสามารถในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย พร้อมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือกันเพื่อนำมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของภูมิภาคอาเซียนไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและก้าวไปสู่การจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนซึ่งเรียกชื่อย่อว่า AUN ต่อไป

ในด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ 1.) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกันและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างนักวิชาการ นักวิชาชีพ นักวิทยาศาสตร์และนักเรียนทุน ในภูมิภาค 2.) พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาคและ 3.) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของแต่ละประเทศด้วยเครือข่ายห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกร่วมกัน ทำให้นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาลดอคจน ผู้สนใจ

เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศในอาเซียนได้รับประโยชน์
ทั่วกัน (Burapha University, 1998: 3)

กิจกรรมวิชาการของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

ในการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย
มหาวิทยาลัยอาเซียนครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 1-2 ตุลาคม
พ.ศ.2540 (ค.ศ.1997) เสนอให้มหาวิทยาลัยแห่ง
ชาติสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ เป็นเจ้าภาพจัด
การประชุม ปฏิบัติการตามโครงการแลกเปลี่ยน
บุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศ
สมาชิก จากการประชุมปฏิบัติการดังกล่าวทำให้เกิด
เกิด “อาศรมทางการศึกษาแห่งเครือข่าย
มหาวิทยาลัยอาเซียน” (AUN Educational Forum
AUN Forum) ด้วยการให้ มหาวิทยาลัยของแต่ละ
ประเทศในโครงการคัดเลือก นักศึกษาระดับ
2 คน และอาจารย์สถาบันละ 1 คนเพื่อเข้าร่วม
กิจกรรมทางวิชาการร่วมกัน โครงการนี้ได้จัด
เตรียมแผนงานแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ.
2540 (ค.ศ. 1997) ซึ่งประเทศไทยได้รับเกียรติ
จากประเทศสมาชิกให้เป็นเจ้าภาพประเทศแรก
ในการดำเนินงานครั้งนั้นอันเป็นครั้งแรกของ
กิจกรรมวิชาการ อาศรมทางการศึกษาแห่ง
เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน โดยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งมหาวิทยาลัย
ทั้ง 2 แห่งเป็นเจ้าภาพร่วมกันในการดำเนิน
กิจกรรม ประกอบด้วยคนนำสมาชิกประมาณ 40
คนจาก 9 ประเทศ ยกเว้นกัมพูชาที่ยังไม่เป็น
สมาชิกเข้าพบผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทั้งบรรยาย
พิเศษ เกี่ยวกับประเทศไทยในแง่มุมต่างๆ ทาง
ด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง
การบริหาร การพัฒนา การศึกษาระบบการจัดการ
ฯลฯ จากผู้บริหารและ นักวิชาการในคํานั้น
ตลอดจนนำชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

และสถานที่ราชการของประเทศเป็นการแนะนำ
ประเทศเจ้าภาพและให้ความรู้แก่ สมาชิกใน
ฐานะเพื่อนร่วมภูมิภาคที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ซึ่งกันและกัน และสมาชิกแต่ละคนจากแต่ละ
ประเทศที่ไปร่วมงานต้องเตรียมนำเสนอเรื่องราว
เกี่ยวกับประเทศของตน 1 เรื่องต่อที่ประชุมด้วย
กิจกรรม ดังกล่าวจัดขึ้นครั้งแรกระหว่างวันที่ 11-
24 พฤษภาคม พ.ศ.2541 (ค.ศ.1998) ที่จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัย
ทั้ง 2 แห่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมที่พัก
อาหาร โครงการ กิจกรรมต่างๆ ผู้เข้าร่วมโครงการ
เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวค่าเดินทางไปกลับ โครงการ
เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนรับผิดชอบค่าใช้จ่าย
ในการจัดการและประสานงาน สำนักงาน
เลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนประจำ
ประเทศไทยตั้งอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยกนะประภาส เป็น
ผู้อำนวยการบริหารโครงการ (ศุภชัย ยกนะประ-
ภาส สัมภาษณ์, 2542) ในขณะนั้น

822.3 การจัดกิจกรรมวิชาการทางการศึกษา
แห่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนหรือ AUN
Educational Forum นับจากนั้นมีการจัดขึ้นเป็น
ประจำทุกปี ประเทศเจ้าภาพได้ผลัดเปลี่ยน
หมุนเวียนกันไปเรียงตามตัวอักษร ในชื่อภาษา
อังกฤษหรือตามความพร้อมแล้วความเหมาะสม
ของประเทศที่จะเป็นเจ้าภาพซึ่งอาจมีการสลับ
กันได้ในแต่ละปี สำหรับการจัดประชุมทางกา
รศึกษาลำดับที่ 2 มีขึ้นระหว่างวันที่ 17-31 พฤษภาคม
พ.ศ.2542 (ค.ศ.1999) ณ เมืองฮานอย ประเทศ
เวียดนาม นับเป็นกรณีพิเศษประเทศผู้ภายนอก
ของอาเซียนที่จัดเป็นเจ้าภาพครั้งแรก ภายหลังจาก
ที่จัดที่ประเทศอาเซียนไปมาตาม เพราะสถานการณ์
การเมืองเป็นอวสานหลายปี และขณะนั้นเวียดนาม

เพิ่งเป็นสมาชิกของอาเซียน ได้ไม่นาน ผู้เขียนได้รับคัดเลือกให้มีโอกาสไปร่วมงาน ในปีนั้นได้ฟังบรรยายทางวิชาการจากนักวิชาการหลายท่านของเวียดนาม ได้ชมสถานที่สำคัญและได้รับเอกสารเกี่ยวกับเวียดนามมา ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นความรู้ใหม่เพราะเรื่องราวเกี่ยวกับเวียดนามไม่ได้มีการเผยแพร่หนักในช่วงที่เกิดความไม่สงบภายในประเทศ อีกทั้งข่าวสารที่ได้รับทราบกันเป็นการรายงานจากโลกตะวันตกเป็นส่วนมาก การไปเยือนเวียดนามของผู้เขียนในครั้งนั้นเป็นช่วงที่เวียดนามกำลังเปิดประเทศ พื้นฟูเศรษฐกิจและปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ภายในประเทศ ครั้งใหญ่ โดยเฉพาะระบบการศึกษาอันเป็นเครื่องมือในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสรับทราบข้อมูล พบเห็นชีวิตของชาวเวียดนามและใช้ชีวิตอยู่ 15 วัน ประกอบกับได้ค้นคว้าเอกสาร สัมภาษณ์นักวิชาการ และนักเรียนเพิ่มเติมมาจากประเทศต้นทางโดยตรง จึงขอนำบางส่วนมาถ่ายทอดเพื่อเป็นข้อคิดและประโยชน์ต่อผู้อ่านตามสมควร โดยเฉพาะนโยบายการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งเวียดนามมีการพัฒนาอย่างมาก สามารถสร้างนุคตากรุ่นใหม่ให้ก้าวเข้าสู่เวทีวิชาการระดับนานาชาติและประสบความสำเร็จอย่างงดงามที่นักเรียนเวียดนามได้รับเหรียญทองจากการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการอันเป็นก้าวสำคัญของเวียดนาม ในการเปิดประเทศโดยตรง เพราะชาวต่างชาติเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาของเวียดนามมากขึ้น โดยเฉพาะความสามารถของนักเรียนเวียดนามด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่พัฒนาได้อย่างรวดเร็ว จนเป็นจุดเด่นของประเทศและเมื่อเวียดนามมีนโยบายเปิดประเทศ เปิดรับการลงทุน

จากต่างชาติเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและเข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ โดยรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติในครั้งนี้ ทำให้การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเวียดนามเป็นที่สนใจมากขึ้นตามลำดับและเป็นโอกาสให้ชาวต่างชาติได้รับทราบนโยบายด้านนี้มากขึ้น กว่าเดิม

นโยบายส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อการพัฒนาประเทศและการเปิดประเทศเวียดนาม

นโยบายการศึกษาของเวียดนามมีจุดเน้นที่เด่นชัดประการหนึ่งคือ การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มาตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ซึ่งได้วางรากฐานไว้และได้ประกาศให้การพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นนโยบายแห่งชาติ มีการดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ.1965 (พ.ศ.2508) เริ่มส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดชั้นเรียนเป็นพิเศษขึ้นในโรงเรียนเพื่อแยกนักเรียนที่มีความสามารถด้านนี้ได้เรียนเพิ่มเติมกับครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้เป็นพิเศษ จากนั้นได้ตั้งโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด เพื่อฝึกหัดนักเรียนด้านนี้ โดยตรง แม้ในขณะนั้นรัฐยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ แต่ชุมชน โรงเรียนและครูต่างช่วยเหลือกันดำเนินการกันเองเพื่อพัฒนานักเรียน อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมวิชาการ โดยการแข่งขันตอบปัญหาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวรรณคดีในทุกระดับการศึกษา และทุกพื้นที่ เพื่อเฟ้นหาคนเก่ง

เข้ารับทุนการศึกษา กิจกรรมดังกล่าวดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน แต่ได้ขยายสาขาวิชาเพิ่มขึ้น เช่น เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา เทคโนโลยีและ สารสนเทศ (Vu Thib Quyet, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา

วัตถุประสงค์ของกฎการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับ ผู้มีความสามารถพิเศษมี 4 ประการคือ 1) เพื่อให้เป็นแหล่งสร้างบุคคลที่มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของประเทศ 2) เพื่อส่งเป็นตัวแทนไป แข่งขันระดับนานาชาติ 3) เพื่อคัดเลือกผู้มีความสามารถเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา และ 4) เพื่อเป็นตัวแทนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนอื่น ทั่วประเทศ

สำหรับการคัดเลือกในระยะแรกได้มีการเลือกสรรผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อมารัฐบาลมีนโยบายให้เด็กและเยาวชนได้เรียนในหลักสูตรพื้นฐานเหมือนเด็กปกติทั่วไปก่อนแล้วจึงเข้าเรียนในหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษภายหลังเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแล้ว ดังนั้นนโยบายใหม่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 (พ.ศ. 2540) รัฐบาลได้กำหนดให้มีการส่งเสริมและ จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ส่วนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น แม้ไม่มีนโยบายของรัฐโดยตรง แต่โรงเรียนในแต่ละระดับแต่ละพื้นที่มีการจัดสอนกันเองภายในของแต่ละโรงเรียน (Vu Ngoc Tu, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ในทุกระดับการศึกษา

สำหรับนโยบายจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดจังหวัดละ 1 โรงเรียน รวมเป็น 60 จังหวัดทั่วประเทศ และมีเพิ่มเติมเป็นโรงเรียนศูนย์กลางในเขตภาคเหนือ ที่กรุงเทพมหานครกลางที่กรุงเทพฯ และภาคใต้ที่นคร โยจินทร์ อีกเมืองละ 1 แห่ง นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะถูกคัดเลือกแยกเป็นรายวิชาที่แต่ละคนมีความสามารถเฉพาะตัว โดยจัดแบ่งเป็น 8 รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย นักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษในรายวิชาจะ ได้เรียนเพิ่มเติมและลึกซึ้งในรายวิชานั้น ตลอดระยะเวลา 3 ปีต่อเนื่อง ส่วนวิชาอื่น ยังคงเรียนตามหลักสูตรปกติ (Nguyen Anh Thu, สัมภาษณ์, 1999) ทำให้นักเรียนได้พัฒนาวิชาที่ตนถนัดเพิ่มขึ้นอย่างเต็มที่

นอกจากนี้ยังมีโครงการคัดเลือกนักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษแต่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนมีหอพักให้และมีทุนการศึกษาให้ตลอดหลักสูตร ซึ่งรัฐลงทุนให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมากกว่านักเรียนปกติ มีการคัดเลือกครูเก่งไปสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเป็นการเฉพาะ การจัดชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะมีนักเรียนประมาณไม่เกิน 30 คนต่อห้อง ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูปกติทั่วไปเช่น ครูปกติทั่วไปสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ ครูสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสอน ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ละโรงเรียนจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้ครูด้วย โรงเรียนสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากรัฐ และ

ยังได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน รวมทั้งจาก ผู้ปกครองอีกด้วย (Vu Thi Quy, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และ ชุมชนอย่างครบวงจร นโยบายอีกประการหนึ่ง สำหรับการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษคือ รัฐบาลอนุญาตให้มหาวิทยาลัยจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายได้ มีมหาวิทยาลัย 2 แห่ง คือ Hanoi University of Sciences และ Hanoi University of Pedagogy ที่เปิดสอนระดับนี้เป็นหลักสูตรพิเศษ สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายเข้าเรียน ด้านคณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์และคอมพิวเตอร์ ของตนเอง โรงเรียนที่เปิด สอนจะเป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาในคณะ วิทยาศาสตร์ที่สอนวิชาในสาขานั้น โดยตรงและ รับเฉพาะนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเท่านั้น ไม่รับนักเรียนปกติเป็นการรับจากทั่วประเทศ ให้มาเป็นนักเรียนประจำและทุกคนได้รับทุน การศึกษา อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่สอนวิชานั้น อยู่ในคณะมหาวิทยาลัยนับชั่วโมง การสอนระดับนี้เป็นชั่วโมงสอนปกติของอาจารย์ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เรียนเท่ากับ นักศึกษาปกติของมหาวิทยาลัยและในอนาคตจะ มีการจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้มีความ สามารถพิเศษขึ้นด้วย เพื่อให้ นักเรียน ได้เรียน ไปจนถึงระดับสูง (Nguyen Van Dao, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการพัฒนาเด็กเก่งอย่าง ต่อเนื่อง

ในการคัดเลือกผู้เข้าเรียนพิจารณาจาก ผลการเรียนใน โรงเรียนเป็นเบื้องต้น จากนั้นมี การสอบข้อเขียนเป็นลำดับขั้นจาก โรงเรียนระดับ ท้องถิ่นแล้ว แข่งขันในระดับสูงขึ้น คือ ระดับ อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ แล้วจึงคัดเลือก เป็นตัวแทนไปแข่งขันระดับนานาชาติต่อไปเช่นการ

แข่งขัน โอลิมปิกวิชาการคัดเลือกลงออกเป็น 4 ชั้น คือ 1). รับสมัครจากทั่วประเทศคัดเลือก ให้เหลือ 30-40 คน 2). คัดเลือกให้เหลือ 15 คน 3). คัดเลือกให้เหลือ 8 คน และ 4). คัดเลือก ให้เหลือ 6 คนสุดท้าย นักเรียนที่ได้เข้าแข่งขันจะได้ รับสิทธิพิเศษในการเข้าเรียนมหาวิทยาลัยมีชื่อ ของประเทศได้โดยตรง (Nguyen Van Dao, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการพัฒนาผู้มีความสามารถ พิเศษโดยตรงเพื่อสร้างนักวิชาการรุ่นใหม่สำหรับการ พัฒนาประเทศใน ระยะยาวต่อไป

จากกรดำเนินการนโยบายส่งเสริม นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง ดังกล่าวทำให้เวียดนามประสบความสำเร็จในการ สร้างบุคลากรทาง วิชาการอย่างมากจากอดีตเช่น ในปีพ.ศ.2517 ได้ส่งนักเรียนเข้าแข่งขัน โอลิมปิก วิชาการเป็นครั้งแรกและได้รับเหรียญทองจากการ แข่งขัน ในวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้ได้รับความ สนใจจากนานาชาติเพิ่มขึ้นทั้งที่ยัง ไม่ได้เปิด ประเทศอย่างเต็มรูปแบบในขณะนั้นและยังประสบ ปัญหาการเมืองภายในประเทศอยู่ นับแต่นั้น ทำให้รัฐบาลมีความมุ่งมั่นและมีนโยบายขยาย โรงเรียนเพิ่มขึ้น ดำเนินนโยบายอย่างจริงจัง ในเวลาต่อมาจนประสบผลสัมฤทธิ์ตามลำดับ ด้วยการจัดเป้าหมายส่งนักเรียนเป็นตัวแทน ประเทศไปแข่งขันในต่างประเทศ (Nguyen Van Dao, สัมภาษณ์, 1999) เป็นการเปิดประเทศให้เห็น ศักยภาพของคนเวียดนามรุ่นใหม่ในเวลาต่อมา

สภาพพื้นฐานทั่วไปและการปรับเปลี่ยนเพื่อการเปิด ประเทศเวียดนาม

การได้ไปเข้าร่วมประชุมวิชาการและ ได้ไปดูงานด้านการศึกษาตลอดจนเยี่ยมชม สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ได้พบพูดคุย

สัมภาษณ์และ ฟังบรรยายจากนักวิชาการของเวียดนาม ทำให้ผู้เขียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างมากเกี่ยวกับกรศึกษา การพัฒนาคนและพัฒนาประเทศเวียดนามซึ่งก้าวไปเยือนอย่างเป็นทางการครั้งแรกนี้ ทำให้ต้องเปลี่ยนความคิดบางประการที่เคยรับทราบดีและเรียนรู้จากวิชาประวัติศาสตร์ เพราะเป็นมุมมองด้านเดียว แม้ในภาพรวมเวียดนามยังต้องพัฒนาไปอีกมากด้วย ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากร เนื่องจากเป็นระยะที่ฟื้นตัวและเร่งรัดพัฒนาประเทศในทุกด้าน (Cao Xuan Pho, 1999 : 4) แต่การวางแผนอย่างมีระบบและเต็มที่มี การได้อย่างจริงจังตามแผนที่วางไว้ ประกอบกับการเรียนรู้ข้อผิดพลาดและจุดบกพร่องที่ผู้คนมัก อันเป็นบทเรียนที่มีค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับการก้าวต่อไปในอนาคต

แม้ว่าเวียดนามได้ตกอยู่ในสภาวะสงครามมาอย่างต่อเนื่องยาวนานทั้งสงครามผู้ชาติและสงครามรวมชาติทำให้ประเทศต้องประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมหลายประการส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการรู้หนังสือของประชาชนด้วยโดยตรง เพราะในช่วงสงครามการศึกษาได้รับผลกระทบมามาตรฐานการศึกษาตกต่ำประชาชนไม่รู้หนังสือมีเป็นจำนวนมาก (Mai Ngoc Chu, สัมภาษณ์, 1999) แต่นโยบายหลักของชาติภายหลังจากที่ยุติสงคราม และฟื้นฟูบูรณะประเทศเวียดนามให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมากด้วยการมีนโยบายคัดสรรและจัดการศึกษาให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษเป็นการเฉพาะ เพื่อฝึกฝนและเพิ่มพูนศักยภาพให้แก่เยาวชนอย่างจริงจัง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว จึงไม่น่าแปลกใจที่เพิ่งเปิดประเทศได้ไม่นาน แต่เวียดนาม สามารถ

ส่งเยาวชนเข้าร่วมแข่งขันโอลิมปิกวิชาการและประสบความสำเร็จด้วยการพิชิตเหรียญทองเหรียญเงิน รวมทั้งได้คะแนนอยู่ในลำดับต้นเมื่อเทียบกับประเทศ อื่นในภูมิภาคเอเชียด้วยกัน โดยเฉพาะ ด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ นับเป็นการก้าวที่มั่นคงพร้อมกับการเปิดประเทศสู่สายตานานาชาติ ที่ต้องจับตามองต่อไปด้วยความสนใจและแปลกใจ

จากการสังเกตพบว่าสภาพบ้านเมือง โดยเฉพาะที่กรุงฮานอยเมืองหลวงยังคงมีความเกือยอยู่หลายแห่ง ร่องรอยศิลปกรรมจากสิ่งปลูกสร้างแบบจีนและฝรั่งเศสยังปรากฏให้เห็นอยู่มาก ตึกหลังใหญ่รูปทรงแบบฝรั่งเศส ส่วนมากตัวตึกทาสีเหลืองและมีหลังคาสีแดงอมส้ม ถนนหลายสาย ถูกจัดวางอย่างเป็นระบบและเชื่อมต่อดังกันเกือบทุกสาย เดินตามแผนที่ได้สะดวกและตรงทางไม่สับสน สองฝั่งถนนมีต้นไม้ใหญ่ร่มรื่นและได้รับการดูแลอย่างดี โดยเฉพาะถนนสายหลักที่มีสถานีที่สำคัญตั้งอยู่ ขวดยานพาหนะซึ่งจับชิดขวาตามแบบตะวันตก ส่วนมากเป็นรถจักรยานและรถจักรยานยนต์ที่ประชาชนนิยมใช้กันในการสัญจร ไปมาและเสียงแตรรถที่ได้ยินตลอดแนวถนนหลายสายพร้อมทั้งธงชาติและรูปอดีตประธานาธิบดี โฮจิมินห์ติดเต็ม 2 ข้างทางเพราะเพิ่งผ่านการฉลองครบรอบการรวมประเทศเมื่อ 30 เมษายน ที่ผ่านมารอบรอบ 24 ปี ในปี พ.ศ. 2542 เพราะได้รวมประเทศอย่างเป็นทางการเมื่อ ปี พ.ศ. 2518 แต่ขณะเดียวกัน สิ่งก่อสร้างรุ่นใหม่แบบตะวันตกกำลังคืบคลานเข้าไปอย่างรวดเร็วปรากฏให้เห็นอยู่บนถนนหลายสายไม่ว่า จะเป็น โรงแรม ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ โรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงแนวโน้มการลงทุนจากต่างชาติ

ที่เข้าไปมากขึ้นเป็นลำดับ มีถนนตัดใหม่ผ่านเข้าไปยังพื้นที่เกษตรกรรมเดิมรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเริ่มมีแล่นบนท้องถนน สินค้าทั้งประเภทเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวันและสินค้าอื่น ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ หรือประเภทสินค้าฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นเริ่มมีจำหน่ายตามอาคารพาณิชย์ทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ที่ตั้งอยู่สองฟากถนนหลายสาย สลับกับพืชผักผลไม้และอาหารทานเล่นที่ตั้งขายแบบหาบเร่แผงลอยอยู่ริมบาทวิถี และการแต่งกายของคน รุ่นใหม่ที่แต่งกายแบบสากลตามสมัยนิยมมากขึ้นแทนชุดประจำชาติ อ้าวหญ่ายของสตรีซึ่งมีอยู่ประปรายสิ่งเหล่านี้บ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนามที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคตอันใกล้

ลักษณะการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนและในมหาวิทยาลัยส่วนมากยังคงเป็นแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered) มีการบรรยายประกอบการฉายแผ่นใสกับเครื่องฉายข้ามศีรษะ มีรูปภาพสถานที่สำคัญบุคคลสำคัญ และแผนที่ประกอบการสอน ตามความเหมาะสมกับรายวิชา อาคารเรียนของมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนามที่ฮานอยยังมีรูปทรงเป็นตึกแบบตะวันตก ทาสีเหลือง แสดงถึงอิทธิพลของฝรั่งเศสอยู่มาก ซึ่งชาวต่างชาติชื่นชมในรูปแบบศิลปะแต่ชาวเวียดนามรุ่นใหม่กลับรู้สึกเป็นการตอกย้ำจุดด้อยที่เคยอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาติพร้อมกันเป็นสิ่งที่เตือนใจและเป็นบทเรียนให้มุ่งมั่นพัฒนาตนเองต่อไป (Cao Xuan Pho, 1999:18) ขณะเดียวกัน มีตึกเรียนแบบใหม่สร้างขึ้นเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย นักเรียนและครู ไม่มีเครื่องแบบการแต่งกายจึงเป็นไปตามอหิชาศัย ภายในสำนักงานและห้องเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้งาน

ไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง ห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ มีอุปกรณ์ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามสมควร

สำหรับภาษาที่ใช้กัน ในเวียดนาม ประชาชนทั่วไปพูดกันด้วยภาษาเวียดนาม ภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการคือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสซึ่งมักใช้คู่กัน นอกจากนี้ยังมีภาษาจีนนิยมใช้กันในกลุ่มชาวจีน ป้ายชื่อถนน ร้านค้า สถานที่ราชการ รวมทั้งเอกสาร แผ่นพับ แบบฟอร์มมักใช้ 3 ภาษา คือ เวียดนาม อังกฤษ และฝรั่งเศสกำกับไว้ด้วยกัน ภาษาเวียดนาม ที่สังเกตเห็นได้ใช้ตัวอักษรโรมัน มีเครื่องหมายกำกับ การออกเสียงเหมือนภาษาฝรั่งเศส อาจารย์และนักวิชาการที่บรรยายให้ฟังใช้ภาษาอังกฤษได้ดี แม้มีตำเนียงเวียดนามอยู่มาก และส่วนมากมิได้จบการศึกษาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น จบจากฝรั่งเศส เป็นส่วนมาก (Vu Tri Quy, ตันภพฉน์, 1999) รวมทั้ง นักเรียน นักศึกษาที่มาให้คำกรต้อนรับ สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนมากเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ บางคนพูดภาษาไทยได้บ้าง เพราะเลือกเรียนสาขาวิชาไทยศึกษาและในมหาวิทยาลัยของเวียดนาม มีการเปิดสอนสาขาภาษาไทย มีนักศึกษาเวียดนามให้ความสนใจเรียนอยู่จำนวนหนึ่ง ประมาณ 50 คน ด้วยเหตุผลว่าต้องการทำงานกับบริษัทท่องเที่ยว จากไทยที่เดินทางไปเวียดนามมากขึ้นและต้องการมาเที่ยวประเทศไทย นักศึกษาที่เรียนวิชาไทยศึกษาสนใจประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนาม มีนักศึกษาหลายคนซักถามผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเฉพาะการรอดพ้นจากการยึดครองของจักรวรรดินิยมตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5 ของไทย แสดงถึง

ความตื่นตัวในการรับรู้เรื่องราวของประเทศเพื่อนบ้านและความเปลี่ยนแปลงของชาติภายนอกประเทศอย่างมาก การเปิดสอนภาษาไทยเป็นการแสดงถึงวิสัยทัศน์ด้านการเตรียมความพร้อมในการเปิดประเทศประการหนึ่ง เริ่มต้นจากประเทศใกล้เคียง ซึ่งต้องคิดต่อยกันอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ขณะเดียวกันมีอาจารย์ชาวไทยจากมหาวิทยาลัยมหิดลไปเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ นับเป็นการเปิดประเทศด้านการสอนภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านอีกประการหนึ่งด้วย

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปส่วนหนึ่งยังคงพูดภาษาฝรั่งเศสได้ แม้กระทั่งอาจารย์นักวิชาการหลายท่านสามารถใช้ภาษาอังกฤษกับฝรั่งเศสคู่กันได้ดี โทรทัศน์ของเวียดนามมี 1 ช่องที่รับรายการจากฝรั่งเศส โดยตรงด้วยเสียงภาษาฝรั่งเศส สำหรับช่องอื่นเป็นรายการของเวียดนาม มีข่าว กีฬา ละคร เพลง ฯลฯ มี 1 ช่องรับรายการจากประเทศไทยในระบบเคเบิลทีวี และมี 1 ช่องที่รับรายการด้วยเสียงภาษาอังกฤษ รายการโทรทัศน์มีรายงานข่าวและสถานการณ์ภายในประเทศทุก ๆ 1 ชั่วโมงด้วยภาษาเวียดนาม สลับกับรายการปกคิของทางสถานี เป็นการเสนอสาระและความบันเทิงควบคู่กันไป และเป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศเพื่อการเปิดประเทศอย่างน่าสนใจ ในระดับหนึ่ง เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ดีและจำเป็นมากทั้งให้ชาวเวียดนามมีโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งเวลาของประเทศเวียดนามตรงกับเวลาในประเทศไทย ซึ่งหากพิจารณาตามเส้นลองจิจูดทางภูมิศาสตร์ ควรจะเร็วกว่าประเทศไทยประมาณ 30 นาทีเป็นอย่างน้อย เพราะจากการ

สังเกตพบว่าสว่างเร็ว และมีดึกช้ากว่าความเป็นจริง ที่ควรเป็นตามเวลาดังกล่าว แต่การปรับเวลาให้ตรงกัน ทำให้สะดวกในการติดต่อกันได้อย่างมาก

นอกจากการฟังบรรยายทางวิชาการในช่วงเช้าของแต่ละวัน ซึ่งมีนักวิชาการชาวเวียดนามมาบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร ศิลปะ ประเพณี การศึกษา การพัฒนาประเทศ ฯลฯ ในช่วง กลางวัน หลังเวลา 11.30 น. เป็นต้นไป เมื่อรับประทานอาหารกลางวันแล้วเวลาดังกล่าวเป็นช่วงพักผ่อน ซึ่งยังมีธรรมเนียมปฏิบัติกันอยู่จนถึงเวลา 14.00 น. จึงเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในช่วงบ่าย แต่เวลาที่เว้นว่างไป มิได้หยุดไปนอนพักเหมือนในอดีต หากแต่เป็นช่วงเวลาไปทำธุระส่วนตัวได้ สำหรับกิจกรรมของผู้เข้าประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนในภาคบ่าย เป็นการฟังบรรยายสลับกับการนำเสนอรายงานของสมาชิก แต่ละประเทศที่จัดลำดับไว้ตามกำหนดการ บางวันเป็นการนำไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์สงคราม พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ของเวียดนาม บ้านโฮจิมินห์ และสถานที่สำคัญอีกหลายแห่งใน กรุงเทพมหานคร-อาทิตย์มีรายการไปทัศนศึกษาในจังหวัดใกล้เคียงอันเป็นสถานที่สำคัญ ได้แก่ อ่าวฮาลอง ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากยูเนสโก ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ดงไซหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงด้านการวาดภาพ ตลอดจนสวนสัตว์ ยานการดำ ทะลาคกลางเมือง อีกทั้งได้นำชมการแสดงพื้นบ้าน เช่น การแสดงหุ่นกระบอกน้ำ การแสดงจิ้งเวียดนาม และนาฏศิลป์เวียดนาม เป็นต้น นับว่าเวียดนามได้เตรียม การรองรับการ

เปิดประเทศด้วยการนำเสนอความเป็นเวียดนาม ให้ประจักษ์แก่ผู้ไปเยือน เสมือนเป็นการ ประชาสัมพันธ์ประเทศในยุคหลังสงคราม ได้ อย่างรวดเร็วทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

ความสงสัย

แม้ว่ายังมีข้อจำกัดอยู่อีกหลายประการ ทั้งด้านบุคลากรและทรัพยากรแต่เวียดนามมี นโยบายด้านการศึกษาที่ชัดเจนและได้ใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนาคนอย่างเต็มที่ ดังที่ เห็นได้ว่ามีนโยบายเด่นชัดด้านการศึกษาที่มี ความสามารถพิเศษในวิชาการแขนงต่างๆ โดยเฉพาะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จึงทำให้ ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ และเปิด ประเทศสู่สายตาชาวโลกได้อย่างมั่นใจด้วยการ รับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับนานาชาติหลาย ครั้ง เช่น การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 15 - 16 ธันวาคม พ.ศ.2541 (ค.ศ. 1998) และก่อนจัดการประชุมวิชาการเครือข่าย มหาวิทยาลัยอาเซียนครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 17-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 นี้ เวียดนาม ได้มีโอกาส รับเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิง จุฬารัตน์ วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ซึ่งเสด็จอย่างเป็นทางการในการทรงบรรยายพิเศษทางด้านเคมี และพืชสมุนไพร ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ เวียดนาม กรุง ฮานอยระหว่างวันที่ 1-8 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 นับเป็น การแสดงความพร้อมในการ เปิดประเทศได้ในระดับหนึ่ง ในช่วงเวลาที่ ต่อเนื่องกัน

การบริหารจัดการและการดำเนิน นโยบายของเวียดนามแม้มองในมุมหนึ่งก็ สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมตาม เป้าหมายเพราะระบบการปกครองแบบสังคมนิยม

คอมมิวนิสต์ที่รัฐปกครองมีสิทธิขาดในการบริหาร ประเทศอย่างเต็มที่ แต่เหตุผลนี้ คงเป็นเพียง ส่วนหนึ่ง แต่หากไม่เกิดจากศรัทธาร่วมมือร่วมใจ และมุ่งมั่นในการฟื้นฟูเพื่อนประเทศก้าวไปสู่ การพัฒนาอย่างแน่นแฟ้นแล้วความสำเร็จใน ระดับนานาชาติและการเปิดประเทศให้เป็นที่ สนใจของต่างชาติ คงไม่สามารถดำเนินไปสู่ จุดมุ่งหมายได้ตามที่ตั้งความหวังไว้อย่างแน่นอน โดยเฉพาะความร่วมมือกันด้านการศึกษา อันเป็น ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ในการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษทาง วิชาการด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จน ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี ดังนั้น นโยบายการ ศึกษาจึงเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่ง ในการ พัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศได้ในระยะยาว ดังแนวคิดทางรัฐศาสตร์การศึกษาของเพลโตที่ว่า "รัฐเป็นเช่นไร โรงเรียนเป็นเช่นนั้น หากต้องการ ให้เยาวชนเรียนรู้สิ่งใด ต้องนำสิ่งนั้นเข้าสู่ระบบ การศึกษาและระบบโรงเรียน" และดังที่เจมส์ เอส โคลแมน (James S.Coleman, 1966: 7-8) นักการศึกษาผู้วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ระบบการศึกษากับการเมืองว่า "การศึกษาเป็น เครื่องมือขัดเกลาทางการเมือง สามารถสร้าง บรรณาการทางการเมืองและคัดสรรบุคคลตาม ระบบการเมือง" เพื่อการดำเนินการพัฒนาเปิด ประเทศต่อไปในอนาคต ดังกรณีของเวียดนาม ที่กล่าวมา

การจัดประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัย อาเซียน ยังคงจัดต่อเนื่องมาถึงปัจจุบันหลังจากปี พ.ศ. 2542 ในปีต่อมาก็คือ พ.ศ. 2543 มีการจัด ประชุมที่บรูไน พ.ศ. 2544 จัดที่อินโดนีเซีย พ.ศ. 2545 จัดที่มาเลเซีย พ.ศ. 2546 จัดที่เมียนมาร์ แต่ได้เลื่อนไปจัดในปี พ.ศ. 2547 เพราะในปี พ.ศ.

2546 มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นในเมียนมาร์ พ.ศ. 2548 จัดที่ฟิลิปปินส์ พ.ศ. 2549 จัดที่สิงคโปร์ ตามลำดับ ซึ่งจะเวียนกลับมาให้ประเทศไทยและ เวียดนามเป็นเจ้าภาพอีกครั้งในอนาคตอันใกล้ เวทีนี้นับเป็นเวทีวิชาการนานาชาติระดับ อุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกได้ เสนอผลงานทางวิชาการของอาจารย์และนิสิต นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างคุณ สัมพันธ์ที่ดีต่อกันของประเทศสมาชิกแล้ว ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยและ ประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้แพร่หลาย กว้างขวางขึ้น ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง เครือข่ายที่ต้องการแสวงหาแนวทางส่งเสริม

ศักยภาพทางวิชาการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ร่วมกันเพื่อก้าวไปสู่ความมั่นคง และพัฒนา ภูมิภาคร่วมกันอย่างแท้จริง แม้เป็นเวทีเล็ก ๆ แต่สามารถเปิดประตูให้สมาชิกในภูมิภาคที่ เคยมีความรู้สึกว่าใกล้เคียงเหมือนใกล้กัน ได้กระชับ ความสัมพันธ์และเรียนรู้ซึ่งกันและกันมากขึ้น กว่าในอดีตที่ผ่านมาอย่างแน่นอน จากประสบ การณ์ของผู้เขียนในครั้งนั้น ทำให้รู้จักและสนิท สนมกับเพื่อนอาจารย์ในกลุ่มอาเซียนหลายท่าน เช่น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ซึ่ง ภายหลังจากกลับมาแล้วยังคงติดต่อแลกเปลี่ยน ข่าวสารไปศึกษาดูงานระหว่างกันอยู่จนถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลจากเอกสาร

Burapha University. 1991. **Proceeding of ASEAN University Network: Educational Forum.** Chon Buri: Burapha University

Cao Xuan Pho.1999. **Lecture on AUN Educational Forum "Vietnamese Culture".**Hanoi: Vietnam National University.

Coleman, James S. 1966. **Report on Equality of Educational Opportunity.** Washington: US.Government Printing Office

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

บรรจง จันทร์สา. รองศาสตราจารย์ ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา. สัมภาษณ์. 12 พฤศจิกายน 2541.

พิชาญ สว่างวงศ์. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา. สัมภาษณ์. 20 เมษายน 2542

ศุภชัย ยาวะประภาส. รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้อำนวยการบริหาร โครงการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนประจำ
ประเทศไทย. สัมภาษณ์. 1 พฤศจิกายน 2542

Mai Ngoc Chu. Professor Dr., Secretary of Scientific Council, Head of Department of Southeast Asian
Studies and Deputy Dean, Faculty of Oriental Studies, University of Social Sciences and
Humanities, Vietnam National University-Hanoi. **Interview.** 24 May 1999.

Nguyen Anh Thu. Assistant Professor, International Relations Department, Social Sciences and Humanities,
Vietnam National University. **Interview.** 25 May 1999.

Nguyen Van Dao. Professor, President, Vietnam National University. **Interview.** 18 May 1999 and 25 May
1999. Vu Ngoc Tu. Associate Professor Dr., Director of International Relations Department,
University of Social Sciences and Humanities, Vietnam National University. **Interview.** 21 May
1999.

Vu Tri Quy. Assistant Professor, Vice – Director of International Relations Department, University of Social
Sciences and Humanities, Vietnam National University. **Interview.** 19 May 1999.

.....

